

KRESŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLÍCKE NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠEŠŤNÁŠŤ STRANÁCH.

Predplatná cena : Na celý rok 4.- koruny. Na pol roka... .. 2.- Na štvrt' roka 1.- <i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>	Hlavný redaktor : Dr. ALEXANDER ERNSZT Zodpovedný redaktor : JÁN BARTOS, krajský vyslanec Za vydavateľ'stvo zodpovedný : JÁN MOLNÁR, pápežský prílát	Redakcia a vydavateľ'stvo : Budapešť, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám sem sa majú posielat' predplatky, taktiež dopisy do novin ohlasy a náhodné reklamácie. Ceny ohlasov dľa tarify. Rukopisy sa nazpak nedávajú.

Vlastenectvo Slovákov.

«Alkotmány», denník kresťanskej ľudovej strany, v 171. čísle 3. júla, o Vlastenectve Slovákov z pera dopisovateľa Jozefa Hamaja uverejnil článok, ktorý podávame v nasledovnom preklade :

«Vágvölgyi Lap», v Trenčíne vychodiace noviny pracovnej strany stolice trenčianskej, v čísle 1. júla, s fenomenálnym gestom «Pista gyere ki! (Pišta pod von!») k vyznaniu farby povzbudzujú úradný list národnostnej strany, v Turčianskom Sv. Martine vydávané «Národné Noviny». Na oči vyhadzujú týmto novinám, že keď proti nevyprosenému «oslobodeniu» antantu ešte i vodcovia Čechov za slušné držali sa ohradzovať, vodcovia Slovákov tým viacej boli by sa mali ohradzovať proti nevyprosenému, opovážlivému «oslobodeniu» antantu.

Najnovšie zas tam v Reichsráte (v ríšskej rade viedeňskej) Česi, stolice Uhorska Slovácki obývané pripojiť chcú ku kráľovstvu českému.

Nuž a «Národné Noviny» ešte vždy mlčia! Vodcovstvo strany ani včul neozýva sa v rozšírenom jej orgáne.

Dľa mojej skrovnej mienky, patriční ani po tomto sa neosvedčia.

Svetová vojna musela vypuknúť, aby ľudia konečne už raz oči otvorili a všetko v celosti vedeli oceňovať dľa pravej hodnoty.

Povedzme si úprimne pravdu! Pred vojnou bol úbohý Slováck opovrhnutou pariou. On bol tou zapovrhnutou bytnosťou, ktorú ľudia vôbec ani za človeka nepovažovali. (Svedčia o tom

nie veľmi lichotivé slová: «A tót nem ember», «szegin totocska» atd.)

Len k tomu bol dobrý, aby sdotoval popukané hrnce, aby výkrikami: «Fenestr mochn!» rušil pokoj ulíc Starého Budína alebo pri staviškách peštianskych miešal maltu a tehlu nosil...

Včul vo svetovej vojne víťazoslavné boje prešporských, trenčianskych, lučenských, prešovských hrdinských plukov spoločnej armády a zmužilého honvédstva oslavu a vavriny zadovážily ľudu hrdinov, aj ľudu slovenskému. Najtrpezlivejším, najposlušnejším vojakom monarchie, je vojak slovenský!

Dôstojníci nevedia ich dost prenachváliť!

Ku príkladu trenčiansky 71. pluk pri Kostanjevici takrečeno zázraky prevádzal a r. 1915. hore v Karpátoch jedon oddiel tohoto pluku až do samého konca vydržal na vykázanom mu mieste. Po dvoch dňoch, keď ich chceli zameniť, všetkých našli zamrznutých vo veľkom sňahu.

Pravdu povedajúc a vyznajúc, treba udať, že Slováci na mnohých miestach veľkou antipatiou chovali sa proti všetkému, čo je maďarské. Myšlienku uhorského štátnictva najviacej diskreditovaly jednotlivé nešikovné, ba doprosta zlomyseľné úradné medzítka.

Na mnohých miestach na príklad železniční konduktori, v železničných staniach kasíri a kasírky ohavnou brutalitou napádali úbohých Slovákov, keď si vo vozni alebo pri kase cestovnú kartu pýtali po slovensky.

Potom aj vo veľmi-veľmi mnoho úradoch s úbohými obefami zachodili v štile «undorító rongyos tótját», ako s pluhavou, otrhanou Slo-

vačou. Slovenskú reč neznajúcich učiteľov, učiteľiek, žandárov, financov atď. prepriata horlivosť, prípadné prechmaty dostatočné boly k tomu, aby slovenský ľud zcela odstrašily od myšlienky uhorského štátnictva.

Načo ale v podrobnostiach udávať anomálie minulosti, veď obširne opísané udalosti na krátko môžeme vysloviť nasledovne: Pred vojnou Slováka ani za človeka sme nepovažovali!

S vypuknutím vojny prestaly smutné udalosti nekonečne polutovania hodnej doby.

Hnusné prehánania, nanajvýš nesvedomité prenasledovania duchovných boly tu deň po deň svádzané. Keď daktorý dobrý duchovný proti prechmatom jednotlivých despotov, tyranských úradných medzítok zastával svojich veriacich alebo ich vystríhal od liehových nápojov a iných neriadov, vtedy patriční despoti — notár, židovský krémár a iní zainteresovaní — začali ohavné prehánanie, sriaďovali deputácie proti svedomitému, horlivému duchovnému, ktorý hotový bol mref a žiť za blaho svojho ľudu, zatiaľ zúrili a intrikovali, kým cirkevná vrchnosť, v najlepšom páde ako vychýreného pansláva, nepreložila ho na iné miesto.

Včul vo svetovej vojne Maďar svojho brata vidí v Slovákovi, váži si ho, sdružila ich spoločná útrapa, hornovidiecke pluky súbežia s najlepšími, intelligencia horných krajov počas celej vojny pri lojálnej vernosti ku kráľovi, ku myšlienke uhorského štátu ani na okamženie neostala nevernou.

Príkladnou, vzornou svedomitou každú berie účasť v tomto boji o život a smrť.

Na tomto mieste bezpodmienečne priklincovať treba tú neodškriepiteľnú skutočnosť, že toto výlučne zásluhou je katolicizmu. Slováci katolíckeho náboženstva nie sú veľmi náklonní ku národnostným pohybom a požiadavkám. Vodcovia slovenskej národnostnej strany sú zväčša evanjelického vierovyznania. Turčiansky Sv. Martin, stredisko slovenského kultúrneho života a vývinu, je väčším dielom mesto evanjelické. Vernosť ku kráľovi a vlastenectvo evanjelických Slovákov našich sú bezúhonné, národnostné pohyby ale zväčša oni sriaďujú.

Katolicizmus zvlášte blahonosné účinkovanie prevádza rozširovaním spisov náboženského a poučného obsahu medzi slovenským ľudom.

Obetivosť tohoto ľudu v podporovaní náboženských spisov je bez príkladu snáď na celom svete. To môžem s radosťou konštatovať z vlastnej zkušnosti a toho dôkazom je trnavský literárny Spolok Svätého Adalberta (Vojtecha), ktorý medzi nábožným ľudom slovenským má dobre vyše 30 tisíc členov.

K polutovaniu je, že povyš spomenuté anomálie ešte aj dnes predchádzajú. Jednotlivé nesvedomité medzítka bezočivou opovázlivosťou vyžierajú tento úbohý ľud a barbarskou ukrutnosťou zachodia s úbohými ženami.

Včul práve na rozum mi prichádza len jeden vlúdnejší pád takého zaobchodenia.

Nedávno v nedeľu predpoludním v dedine X. presne o 10. hodine, blízko notárskeho domu so zaclonenými oblokami, asi päťdesiat ľudí už cez viacej hodín čakalo na veľkomožného pána notára, kým on okolo 1/2 11. hodine ráčil s posteľou vstať a milostive «odpraviť» tento vážny počet utrápeného ľudu.

Títo úbohí ľudia v tú nedeľu ani v kostole neboli a celé predpoludnie premrhali na ulici.

O zneužívaníach, nad ktorými búri sa krv, o brutalitách, nad akými vlasy dúpkom vstávajú, ešte aj včul slyšať deň po deň.

Slovenský ľud je vlúdneho rázu a chovania, slovenský ľud je trpezlivý, ako ale jednotlivé medzítka verejnej správy s ním zaobchodia, to nadmieru škodí myšlienke uhorského štátnictva. Úprimnou láskou, vrelosťou, sústrasťou treba by bolo s týmto dobrým, statočným, lež ubiedeným ľudom zaobchodiť a oň sa zaujímať.

Slovenský ľud je verný ku kráľovi, jeho prítulnosť a oddanosť ku vlasti uhorskej je skalopevná a úprimná.

Slovenský ľud v katolíckych kostoloch Velkú Patrónku Uhorska neustále prosí o prímluvu za lepšiu budúcnosť krajiny.

O Čechoch ani čuť nechce, bo od iného odhliadnuc, proticirkevné, nevlastenecké smýšľanie a chovanie sa Čechov, celkom sa líši od nábožného ducha ľudu slovenského.

Lež keď dakedy, to včul je svrchovaný čas, aby ľudia kresťanskej ľudovej strany sem prišli a zorganizovali tento ľud, ktorý s telom i dušou po tom túži, aby katolícki mužovia ako vodcovia zaujali sa zaň a zorganizovali ho v neodolateľne pevne čaty. Pri posledných voľbách túto ne-

sorganisovanú, nadmieru dobrú hmotu využiteľnú pracovná strana.

Nech teda sem prídu mužovia kresťanskej ľudovej strany a nech i v politickom smere sorganisujú tento, nad všetky príklady viere verne oddaný, vlastenecký, katolícky ľud slovenský!

Vítazstvo kresťanskej ľudovej strany.

Gróf Aladár Zichy znovu jednohlasne vyvolený ablegát.

Predseda kresťanskej ľudovej strany, skut. vnútorný tajný rada gróf Aladár Zichy, ako vymenovaný minister Horvatska, Dalmácie a Slavonie, v okrese, ktorý poslal v krajinskom sneme zastupoval, znovu podrobiť sa musel voľbe. Z tej príčiny 8. júla navštívil svoj volebný okres Bodajk v stolici stolnobelohradskej. Pri tom sprevádzali ho: pápežský pralát Ján Molnár, gróf Jozef Károlyi, Georg Szmracsányi, Ubul Kállay, Arpád Matta, Karol Huszár, Ján Bartos, krajinskí vyslanci, sk. vn. t. rada gróf Ludvík Batthyány, člen snemovne veľmožov, Ed. Beniczky, hlavný župan, Béla Tíri, redaktor a Adam Persian, tajomník kresťanskej ľudovej strany. So svojim sprievodom o 1/211. hodine dorazil do obce Bodajk, kde na hlavnom priestore pred obecným domom miestni voličia a deputácie z celého okresu oduševnene ho privítali.

V mene početných shromaždených grófa Aladára Zichyho miestny dekan-farár Georg Puly s výrazom úprimnej radosti pozdravil ako člena tej vlády, ktorá krajinu oslobodila od systému tyranstva a korrupcie a spolu o tom ho ubezpečil, že občianstvo celého okresu jednohlasne s oduševnením kandiduje ho za ablegáta. (Hlučný súhlas.)

Gróf Jozef Károlyi, veľkostatkár a volič okresu, grófa Aladára Zichyho privítal nielen ako člena vlády, lež ako syna grófa Ferdinanda Zichyho, ktorý bol v Uhorsku prvým rozširovateľom politiky kresťanskej. Krajina, nacionálne a hmotné jej zveladenie očakáva od toho smeru, ktorého vynikajúcim zastupiteľom je gróf Aladár Zichy, ktorého s týmto vrele odporúča do lásky všetkých voličov okresu. (Hlučné éljenovanie a potlesk.)

Po ulahnutí hlučných ovácií na rečníšte vystúpil a nasledovnú

programmú reč povedal gróf Aladár Zichy:

— S tohoto miesta za povinnosť si pokladám uprimné vďaky v prvom rade vysloviť tým, ktorí lásku ku vlasti nenosia len na jazyku, lež za vlasť aj krv svoju prelievajú.

— Poťažne môjho politického programu osvedčujem sa, že buď ako člen vlády, buďto ako ku opposícii patriaci, moje zásady politické nepremením. Ostanú ony tie, čo byly; smerom mojej politiky je: *vytrvale a rozhodne bojovať za ideále kresťanské.* (Potlesk a zdĺhavé éljen.)

— Pred siedmymi rokmi nikto na to nemyslel, že

počas zasedania tohoto parlamentu, stretneme sa ešte i pri medzičasnej voľbe! Týchto sedem rokov ale pri-nieslo sebou veľmi veľké zmeny. Svetová vojna pred našimi očima objavila nové výhľady a musíme byť o tom presvedčení, že v našich veciach nemôžeme tam pokračovať, kde sme ich pred vojnou zanechali. (Súhlas.) Udalosti a z nich čerpané nauky postavily nás pred nové povinnosti. *Nášmu v najmimoriadnejších okolno-sťach a zástojoch zvlášte vyznačujúcemu sa ľudu, ku tomu máme poskytovať spôsobu, aby vo svojej vlasti vzrástol v hospodárskom ohľade a blažene žil.* Veľké úlohy čakajú na nás v obore výchovy ľudu a zvlášte hospodárskej výučby. Aj o to sa nám treba starať, aby strednej triedy výchova tiež bola zodpovedne prevedená. (Schvalovanie.)

Medzi prvú povinnosť vlády patrí slušné zaopatrenie válečných vdov a sirôt. Čokoľvek by poskytli týmto, vojnou najviac ubitým, utrpenú ztratu nemôžu im nahradiť, ačpráve im ju úplne nahradiť nevládzeme, nesmieme zaostať za inými štátmi.

— Podotknúc jednotlivé otázky vlastného programu politického, predovšetkým vyslovujem sa o *katolíckej autonomii.* Úplné zabezpečenie som dostal poťažne toho, že katolícka autonómia čo možno v najkratšom čase bude uskutočnená. (Zdĺhavý potlesk a oduševnené éljen.) Otázkou politickej statočnosti stala sa autonómia a bez jej zabezpečenia neostal by som v kabinete. *S radosťou slyšal som z úst jeho veličenstva kráľa, že i on sám chce a žiada, aby katolícka autonómia bez všetkého oddalovania čím skorej bola prevedená.* (Oduševnené výkriky: Nech žije kráľ!) S hrdosťou sa môžem na to odvolávať, že so všetkými dosavadnými politickými zápasmi mojimi i ja som ku tomu prispel, aby otázka katolíckej autonómie uskutočnená bola.

— V otázke volebného práva z istej strany mnoho ráz čujeme spomínať, že ľud Uhorska nepotrebuje všeobecné volebné právo. Ja dobre znám náš ľud, ved' jednoducho s ním obcujem a medzi ním žijem. Tento ľud dnes len práve tak cíti bremeno veľkej doby a z nej vyvierajúcich úloh zvláštnu významnosť, ako naši velikaši roku 48., ktorí oduševnenou ich bezzistnosťou nemeškali prispieť ku rovnoprávnosti občianstva. *Volič Uhorska nemôže byť natoľko úzkoprsý, aby neporozumel požiadavkám veku a najúplnejšiu rovnoprávnosť odoprel od tých, s ktorými spolu pracuje, spolu sedel v školských laviciach a s ktorými spolu sa modlí v kostole.* (Potlesk.)

— Najnovšie proti nám s tým šíria náladu, že my s tým volebným právom do osudného nebezpečia uvažujeme Uhorsko. S úplným právom môžeme sa pýtať, kto sa opováži o mne alebo o bársktorom tu z prítomných predpokladať, že podporujeme také nebezpečné snahy. My to ohlasujeme a za to aj dobre stojíme, že požiadavkám veku neslobodno sa oproti postaviť. (Súhlas.) Pošetilosť by bola proti tomuto na slepo sa stavať, preto aj našou povinnosťou je, porozumejúc hlasu doby, požiadavky jej do súzvuku priviesť so záujmami nacionálnymi. (Potlesk a éljen.)

— My nezklatnou statočnosťou snažiť sa máme naše ciele dosiahnuť. Ja s mojej strany viem sa s tou myšlienkou spriatelíť, že znovu patríť budem ku opozícii, bo moje zásady nemôžu sa meniť dľa rôznosti záujmov. Vy tiež nie na to hľadte, v akom pomere stojím ku vláde, lež dľa svojho presvedčenia obdarujte ma dôverou. (Všestranný hlučný súzvuk a zdĺhavý potlesk.)

Po utíšení ovácií v mene ústavnej strany krajinský vyslanec *Ubul Kállay* vyzdvihol veľké zásluhy grófa *Aladára Zichyho* zadovážené v tej veľkej práci, ktorej cieľom je preporodenie Uhorska na základe kresťanskom. Zatým *Georg Szmrecsányi*, vyslanec kresťanskej ľudovej strany, poukázal na ťažké okolnosti, medzi akými kabinet *Esterházyho* nastúpil vládu. Krajina v hrozných bojoch o svoje bezpečné jestvovanie, ranami pokrytá a neslýchanými ťarchami obťažaná dychtíve túži po pomoci. Práca nahradenia utrpených ztrát a rekonštruovanie verejného života budú veľmi ťažké. Veľmi veľké sú aj ináč zcela oprávnené nároky, ktorých vyplnenie nemôže sa stať od dnes na zajtra v najkratšom čase. Predpráce ale ku vyplneniu týchto nárokov a vôbec ku zlepšeniu terajších smutných pomerov sú v prúde a už v krátkom čase, o niekoľko týždňov dokážu ich blahonosný vplyv.

My na tom pracujeme, aby v najkratšom čase zakončená bola hrozná svetová vojna a uzavretý bol pre nás v každom ohľade statočný pokoj. Preto aj ku všeobecnému pohoršeniu je, že včul, keď každý poriadny človek po pokoji túži a dychtí, istý bankár opovažuje sa agitovať za predĺženie vojny. Reforma volebného práva nachodí sa v tak istých rukách, že jej prevedenie očakávať možno v krátkom čase a ku blahu krajiny. My uprimne podporujeme terajšiu vládu, bo víťazstvo jej snáh a zámerov zárukou je lepších a blaženejších časov pre celé Uhorsko. (Potlesk a éljenovanie rečníka.)

Shromaždenie zakľúčené bolo so všestranným oslavovaním grófa *Aladára Zichyho*.

Popoludní tohože dňa, za prítomnosti občanov celého okolia a všetkých stránok v *Móri*, najväčšej obci okresu, vydržiavané bolo shromaždenie, v ktorom za ablegáta jednohlasne a s oduševnením kandidovaný bol gróf *Aladár Zichy*.

Voľba prevedená bola 9. júla. Dr. *Ludvik Pentz*, volebný predseda, shromaždenie volebné zahájil presne o ôsmej hodine a o polhodiny vyhlásil, že za ablegáta okresu kandidovaný je jedine gróf *Aladár Zichy*, teda jednohlasne vyvolený je za ablegáta.

Pri odovzdaní mandátu hlučne oslavovali vyvoleného ablegáta, *Karol Huseár*, vyslanec kresťanskej ľudovej strany, v dlhšej reči poukázal na významnosť tohoto dňa a navrhol, aby z tohoto shromaždenia telegrafične pozdravení boli vláda a ministerpredseda gróf *Móric Esterházy*.

Nezabúdajte na vdovy a siroty po hrdinoch padlých na bojišti!

Porada kresťanskej ľudovej strany snemovej.

Dňa 10. júla večer o 7. hodine kresťanská ľudová strana snemová vo vlastnom kruhu vydržiavala poradu, ktorej predsedal pápežský prälát *Ján Molnár*. Po zahájení porady predovšetkým grófovi *Aladárovi Zichymu*, ministromi *Horvatska*, *Dalmácie* a *Slavonie*, ako predsedovi strany, blahoželanie vyslovené bolo ku jeho jednohlasnému vyvoleniu za ablegáta. *Štefan Haller* zatým vysvetlil zákonný návrh, ktorý o utvoriť sa majúciach nových ministerstvách pojednávány bol a prítomne už aj odhlasovaný je v krajinskom sneme. Po vybavení bežných záležitostí porada bola zakľúčená.

Z krajinského zákonodarstva.

Ministerpredseda gróf *Móric Esterházy* krajinskému zákonodarstvu predostrel návrh o postavení štyroch nových ministerstiev. Snemovňa vyslancov tento návrh začala pojednávať v zasadnutí 11. júla. Vyslanci pracovnej strany a na ich čele gróf *Štefan Tisza*, zcela neodôvodnenými rečiami napádali predostretý návrh, ktorý konečne v zasadnutí 12. júla tak vo všeobecnosti, ako i v podrobnostiach bol odhlasovaný, podobne i návrh zákona o vypustení s výhrami spojenej požičky na dobrodejnú cieľ.

Snemovňa krajinských vyslancov, ohľadom na letné prázdniny na neistý čas sa odročila.

Zprávy zahraničné.

Nariadenie nemeckého cisára o reforme volebného práva.

Berlin, 11. júla. Jeho veličenstvo cisár *Vilhelm* čo pruský kráľ predsedovi pruského štátneho ministeriuma poslal nasledovné nariadenie:

Na základe predostretia, ktoré mi podalo moje štátne ministerium cieľom prevedenia môjho dňa 7. apríla tohto roku vydaného nariadenia, na doplnenie môjho nariadenia nakladám, aby návrh zákona, ktorý sa cieľom vynesenia uzavretia predostre krajinskému snemu kráľovstva a ktorého úkolom je zmeniť snemové volebné právo, bol zhotovený na základe všeobecného volebného práva.

Návrh na každý pád treba predostreť v zodpovednom čase, aby sa najbližšie voľby previedly už na základe nového volebného práva.

Poverujem vás, aby ste dľa tohto nariadenia porobili potrebné poriadky.

Hlavný válečný stán, 11. júla 1917.

Vilhelm Rex.
Bethmann-Hollweg vl. r.

Človek bez novín je taký, ako vojak bez zbrane.

Krása v Nemecku.

Medzi politickými stránkami minulého týždňa vypukla ostrá krása, ktorej v obeť padol ríšsky kancelár Bethmann-Hollweg, na jehož miesto vymenovaný je štátny sekretár dr. *Michaelis*.

Udalosti svetovej vojny.

Cieľ ruskej offensívy. «Novoje Vrema» opisuje priebeh ruskej offensívy a oznamuje, že ruské vojenské vodcovstvo dotiaľ bude pokračovať v offensíve, kým nezaujme Lemberg.

významnej udalosti nebolo. Od Dnjestra južne Rusi prišli až pred našu posíciu pri Lomnici. Pri Kalusi na západnom brehu rieky prišlo k bojom.

Talianske bojište. Aby sme sa pomstili za útok talianskych letúňov na Idriu, jeden rakúsko-uhorský lietací roj zdarne hodil bomby na železničnú stanicu Cividale a na jej rozsiahle barakové tábory. Na malom Colbricone naše útočivé oddelenia vtrhly do nepriateľskej posície, pobily stráž, rozhodily veľké množstvo talianskeho streliva a vrátili sa so zajatými.

Macedonský front. Pozdĺž celého frontu slabá delostrelecká činnosť. Od Čerňy na východ odrazili sme nepriateľské výskumné oddelenie. Pri dol. toku Strumy,

V prvej zákope na ruskom fronte.

Ruská offensíva. Berlinská Wolffova kancelária oznamuje: Na ruskom fronte nepriateľ na okolí Kalusa poslal napred len malé oddelenia. V piatok večer na tomto mieste pokúsil sa o viac výpadov, ktoré sme ale ľahko odrazili. Pri Bludnikoch Rusi pokúsili sa o čiastočný útok, ktorý ale naša palba pristavila. Na oboch stranách Tatárskeho priesmyku delostrelba trochu oživila. Na rumunskom fronte na odseku ústia Brailla-Rimnic a aj od Foksani na sever kanonáda stala sa živšou.

Ťažké ztráty Rusov. Dľa zpráv ruských časopisov Rusi draho zaplatili svoje zdary, ktoré docielili pri obci Haliči. Ztrata v dôstojníkoch je neobyčajne veľká a prevyšuje ztraty v mužstve. Toto sa v ruskej armáde ešte nikdy nestalo.

Východné bojište. V Rumunsku a v Karpátoch

pri dedinách Hasautar a Ormandi anglické výskumné oddelenia naša palba rozprášila.

Povetrný útok na Londýn.

Hlavný válečný stán nemecký oznamuje: V noci so 6. na 7. júla krem hádzania bomb v blízkosti frontu aj na nemecké územie urobili povetrné útoky.

Nepriateľskí letúni vo westfalskom priemyselnom okruží, v Trieri a na okolí, ďalej na Mannheim, Ludwigshafen a Rodalben hodili dovedna vyše sto zapalujúcich bomb. Vojenskej škody nezaprícínili. Jedno nepriateľské lietadlo dostalo sa do našich rúk.

Nato 7. júla ráno jeden náš lietací roj napadol Londýn. Predpoludním okolo 11. hod. dokky pri Temži, ďalej prístavné a skladové budovy sme výdatne bom-

barovali. Ustálili sme zapalujúci a výbušný účinok. Jedno z anglických lietadiel, ktoré vyletely cieľom obrany nad Londýnom, sme sostrelili.

Aj na Margate na východnom brehu Anglicka sme hodili bomby.

Všetky naše lietadlá vyjmúc jedného sa vrátili; toto jedno bolo prinútené sletieť na otvorenom mori, kde ho už naše válečné lode nemohly zachrániť.

V poveterných bojoch na fronte a následkom našej ochrannej palby nepriateľ včera utratil deväť lietadiel. Z týchto jedno sostrelil poručík Wolff, ktorý týmto vydobil 33. víťazstvo v povetří.

Ludendorf,

prvý hlavný kvartier-majster.

Eldorado židov.

To im bolo treba, vojna a nedbali by, keby ešte aj desať rokov trvala. Svet je zcela pomútený, jedon prevrat nasleduje druhý, to im treba, bo oni znamenite vedia ryby v mútnej vode loviť.

Rozhliadnime sa, ako vyzerajú u nás väčšie alebo aj menšie mestá. Ako keby sme boli v dajakej židovskej krajine, každý druhý človek, s ktorým sa na ulici stretne, napadne nám krivým nosom a nohami ako lievče a skoro každý je vypasení, má hrubú zlatú refaz na bachore a vačky plné zelených a svetlých bankoviek.

A kde je to možné? Len v Uhorsku! Kde stredišťia plodín, potravín, kožíek, srsti, sliviek, cukru, kávy, železa a paďuch ho vie akých iných vecí len preto zakladajú, aby v nich sedelo niekoľko od vojenčiny oslobodených alebo na dlhý čas urlaubovaných židov.

Tieto stredišťia nashbírať môžu milliony a milliony, slobodne smú sekírovať plodínarov a stravujúce obecnstvo, pohodlne žiť z ich tuku a ďalej ich sdierať len preto, aby kúdlom oslobodených ich plodu pre nič za nič dávaly veľké platy.

Nuž či kdeinde možné sú takéto veci?

Neni to na pohoršenie, že válečné potravné stanice, vojenské kancelárie, sklady, dielne a obchody preplnené sú židmi, tak že z kresťanských občianskych tried ani na ukážku nevideť tam dakoho?

Či táto krajina ozaj má byť eldorádom židov? Tisícročné kresťanské Uhorsko tak hlboko má upadnúť? Celý svet dychtí po pokoji. Každý statočne smýšľajúci túži po tom, aby už raz zakončené bolo terajšie neslýchané krviprelievanie, pustošenie životov, majetkov a existencií, len nenasýtení millionári stredíšť sú inej mienky, aby predĺžením svetovej vojny z válečného lífrovania ešte viacej tuku nabrali a peňazí nashbírať mohli.

Cieľom týchto riadkov je nie búrenie proti židovstvu a židom, lež upozornenie patričných kruhov, aby miesto nepočetných stredíšť ľud vyžierajúcich, utvorené byly cieľu zodpovedné, krajinskému obecnstvu vôbec osožné, dobročinné ustanovizne. Nech Uhorsko eldorádom je každého v krajine bývajúceho občana a nielen židov.

Hrdinské skutky honvédov pri Kosta- njevici.

Z tlačového válečného stánu oznamujú: Oď oslabnutia desiatej bitky na Isonze Taliani pracovali na tom, aby sa pomaly zahniezdili v prednom území posíeie pri Kostańjevici. Usilovne vrtali bralá, vyhadzovali ich do povetria, robili drótené ohrady a pred pôvodnou nepriateľskou čiarou utvorila sa nová čiar, ktorá pre budúci útok mala stvorit priaznivé podmienky a Taliani ešte i za túto novú čiaru napred potisli svoje predné stráže.

Jedon smelý prekvapujúci útok hrdinov honvédskych plukov 20. a 31. konec urobil tejto machinácii Talianov. Prvým útokom zaujali sme talianske strážne miesta, 10 dôstojníkov a 270 vojakov sme zajali a 2 stroj. pušky sme ukoristili. Statní honvédi krvave odrazili dva útoky nepriateľove, ich predné čaty stoja v zákopách, ktoré si Taliani tak starostlivo prichystali. Vodcami jednotlivých útočiacych oddelení boli zväčša mladí dôstojníci, ktorí sa dobrovolne prihlásili a ktorí v nočnom zápase z blízka so svojimi veľmi málo chlapmi previedli tieto divy chrabresti. Kadetašpirant Radič v boji s ručnými granátmi so štyrmi honvédmi vnikol do jednej husto obsadenej časte zákopy a zajal 30 Talianov. Kadetašpirant Friedmann so svojimi chlapmi vytrhol napred a jednu dôstojnícku stráž vyzval, aby sa poddala. Hrdinský kadetašpirant padol v boji s nepriateľskými dôstojníkmi. Poručík Rusznyák, ačkoľvek už zo dvoch rán krvácal, svoje oddelenie viedol ďalej a len keď ho trafila tretia guľka, dovolil svojim chlapom zaniest ho nazpät. Zástavníci Gerény, Sághi a Retesán so svojimi ľuďmi vnikli do nepriateľských posíeí a zajali nepriateľa prevažnej sily. Zástavník Ján Nagy cez ťažkú uzavierajúcu palbu viedol svojich chlapov napred ku pomoci prvých útočiacych radov. Takéto hrdinské držanie sa veliteľov a ich ľuďi muselo viesť k úplnému zdaru.

CHYRNIK.

Z biskupstva spišského. Jeho excellencia, osvietený pán biskup spišský dr. Alexander Párvy prišiel do Kapituly (Szepeshely) a 27. júna navštívil v Levoči z jeho obetavosti vystavený utešený kláštor mníšiek. — Starovesský farár Ladislav Herbst vo sviatok svätých apoštolov Petra a Pavla na odpuste v Matašovciach slúžil svoju striebornú sv. omšu. — Albin Maxian, farár sliačanský, pre zhorený hlavný kostol Sv. Bartolomeja v Gyöngyösi poslal 100 korún. — Fridmanská kostolná kassa na šiestu uhorskú válečnú požičku značila 3600, starovesská 4000 korún; v Hanušovciach cirkevného značenia bolo 3000 korún a všetky doterajšie hanušovské cirkevné značenia obnášajú 14.000 korún.

Premeny v b. bystrickom biskupskom dvore. Baňskobystrický biskup Farkaš Radnai biskupského obradníka Juliusa Sisku vymenoval za sekretára, biskupským ceremoniarom stal sa kremnický kaplán a katechéta Karol Bitterer.

Z biskupstva košického. Z novovysvätených kňazov za kaplánov poslaní sú: Vendelin Bizsák do farnosti Enyiczke, Florian Kofridt do farnosti Parnó a Michal Mitró do farnosti Göncz.

Rožňavský biskup Ludvík Balás na šiestu uh. válečnú požičku značil 51.000, pokladnica rožňavských náboženských základín 595.000, Scitovsky fond pokladnice rožňavských náboženských základín 10.000, Dom rožňavských r.-kat. chudobných 10.000, rožňavská r.-kat. ľudová škola 5000, rožňavský rim.-kat pohravný spolok 10.000 korún. Do kruhu rožňavskej fary patriace ustanovizne (kostoly, školy, náboženské základiny, katolícke spolky a iné ústavy) na šiestu válečnú požičku značily 26.300 korún a na doterajších šesť válečných požičiek farnosť dovedna značila 69.150 korún. — Rožňavský biskup na podporu katolíckej tlače obetoval 150 a rožňavská kapitula 100 korún.

Na vojenskú modlit. knižku obetovali: grófka Ladislavova Majláth 200, grófka Rudolfova Chotek 200, grófka Jánova Nemes 200, gróf Jozef Pálffy 150, grófka Gejzova Majláth 100, barónka vdova Medgyánszky 100 korún.

Čirkevné obete za válečné siroty. Pätkostolský biskup gróf Jul. Zichy pre válečné siroty obetoval 50.000, kanonik dr. Jozef Wurster 10.000, jágerský arcibiskup dr. Ludvík Szmrecsányi 21.000, Kornel Léky, farár v obci Szalacs, 12.000, munkáčsky gr.-kat. biskup dr. Anton Papp 10.000 korún.

Hrdinská smrť z ruského zajatia ušlého honvédskeho kapitána. Desider Gróf, kapitán 9. honv. peš. pluku, ktorý v septembri r. 1914. pri Ravaruske do ruského zajatia sa dostal a dva roky v krasnojarskom tábore zajatcov, štyri mesiace ale strávil vo vojenských nemocniciach Kiewa, Moskvy a Petrohradu, ušiel zo Sibirie a počiatkom tohoročného januára znovu hlásil sa u svojho pluku k vojenskej službe. Ako veliteľ kompanie šiel na talianske bojište a tam v jednej poslednej krvavej bitke frontu Isonza, trafený nepriateľskou guľkou, hrdinskou smrťou zomrel.

Sedem synov má na bojišti. Segedinskemu stolárskemu majstrovi Imr. Ozsvátovi narukovalo sedem synov. Jeho veličenstvo kráľ teraz otcovi hrdinov poslal strieborný kríž a 500 korún.

Podolinske r.-kat. gymnásium. Minister výučby, od budúceho školského roku začnúc, vyzdvihol vyššie triedy podolinského r.-kat. gymnásia. Dľa toho v nastupujúcom školskom roku otvorila len I., II., III. a IV. triedu gymnásia. Doterajší direktor gymnásia Joz. Hogyor preložený je za direktora do Levíc, do Podolinca za direktora poslaný je Jozef Pózna. Piaristi Jozef Vándor a Ján Szanyi poslaní sú do Podolinca za profesorov.

Nešťastie merníka. V Nobelovej dynamitovej fabrike pri Prešporku udalo sa smrtné nešťastie. Ludvík Kollin, ktorý bol už od rokov chemickým merníkom fabriky, pozeral nové staviská a kým s jedného lešenia (roštovania) na druhé stúpil, spadnul z výšky viac poschodí a hneď zomrel.

Talmudista vyhýbal vojenčeniu. Haličský Talmudista Izidor Segal v Budapešti nedávno idúc zo synagogy stretol sa s vojenskými tajnými policajtami, ktorí ho vyzvali, aby sa legitimoval. Potom ho viedli na mestský dom pred assentačnú kommissiu. Izidorov príbuzný Markus Landesmann, ktorý spolu so Segalom išiel zo synagogy, jedného z vojenských policajtov chcel podplatiť 50 korunami. Budapeštianska súdna stolica Segala a Landesmanna pre podplácanie odsúdila na 8 mesiacov do žalára a na 1000 korún peňažnej pokuty.

Paprikáš zo zdochliny. Zo Segedína oznamujú, že v Jánoshalme na Rosenfeldovskom panstve pracujúci ruskí zajatci 14. júna lanského roku dostali paprikáš z mäsa zdochnutých oviec. Obecny lekár ustálil, že paprikáš škodil zdraviu zajatcov. Počas vyšetrovania vysvitlo, že išpán panstva Móric Lampel kázal kuchárovi zo zdochnutých oviec pripraviť zajatcom paprikáš. Segedínska súdna stolica išpána Lampela pre toto odsúdila na osem mesiacov do žalára. Proti výroku tak odsúdený, jak štátny zástupca appellovali.

Vyznačenie so zlatým zásl. krížom. Z Prešporku píše: Jeho veličenstvo kráľ Alojsovi Müllerovi, pokladníkovi prešporského r.-kat. dobročinného spolku, udelil zlatý záslužný kríž s korunou na uznanie jeho zásluh, nadobudnutých na obore verejnej dobročinnosti.

Zabil svoju ženu pre válečnú požičku. Z Temesváru oznamujú: Mikuláš Jován, gazda v obci Nagyösz, odhodlal sa, že upíše válečnú požičku a oznámil to i svojej žene. Tá ale veľmi bola proti tomu a nastala medzi nimi hrozná zvada natoľko, že muž začal ju dusiť a dusil ju tak dlho, kým sa zadusila. Jovana zatkli.

Tridsaťdvatisíc popravení za 50 rokov. Dľa jedných ruských novín od r. 1866. popraviť dala ruská vláda 32.706 ruských mužov a žien.

Hlad v Irsku. Dľa zpráv došlých do Švajciarska nastal v Irsku hlad, ktorému v minulé týždne viac ľudí padlo v obeť. Všeobecná nálada je veľmi rozčulená.

Smrteľné nešťastie. V spišskom Richvalde 11. júna 68-ročná Terezia Koczur rodz. Čupka spadla zo svojej šopy, kde vajeia hladala a zabila sa.

Lesný oheň. V spišsko novovesskom lese spustošil oheň asi 800 kubičných metrov zfatého dreva. Ružomberská celulosová fabrika má asi 25.000 kor. škody. — V Slovenskej Vsi 16. mája zhorelo 15 jutár lesa, prislúchajúci vdove Matejovej Badányi.

Válečná požička. V Prešporku na šiestu uhorskú válečnú požičku značili 40 millionov korún. Markušovský náčelník železničnej stanice K. Jelencsik značil 20.000 korún.

Štatistika židov. Na celom svete žije 11,081.000 židov. V Europe 8 millionov 748, v Amerike 1,500.000, v Afrike 354.000, v Asii 242.000, v Austrálii 17.000. Najviac židov je v Rusku, a síce 5,100.000.

Odkazy. V. V. B.: Poznámka v odkazoch sa Vás netýka. — J. E. F.: Vdačne uverejníme v nasledovnom čísle. Za ustávanie pekne ďakujeme.

Storočná pamiatka narodenin.

Dňa 8. júla b. r. minulo sto rokov, ako sa narodil v Orave v Dolnom Kubíne niekdajší farár kútsky, dr. Andrej *Radlinský*. Jak veľkým dobrodincom bol nám katolíkom-Slovákom tento slávny muž, vie každý z nás, kto pozná Spolok Svätého Adalberta (Vojtecha) a modlitebnú knihu: «Nábožné Výlevy». Andrej Radlinský bol zakladateľom Spolku Sv. Adalberta (Vojtecha), ktorý svojimi pobožnosťami a knihami zbožnosť, mravnosť a vzdelanosť medzi nami tak mohutne rozširuje. I tú modlitebnú knihu: «Nábožné Výlevy», ktorú Spolok Sv. Adalberta (Vojtecha) v toľkých výtiskoch vydáva, zostavil Andrej Radlinský; v nej otvoril nám bohatý prameň, z ktorého môžeme čerpať obživujúcu vodu spasenia. V tejto knihe najdeme všetko naučenie a modlitby, ktoré sú nám k spaseniu potrebné. Preto Andrej Radlinský zaslúži, aby sme pamiatku jeho v úctivosti zachovávali.

Z príležitosti tejto storočnej pamiatky odbavovala sa slávnosť 8. júla v Dolnom Kubíne vo farskom chráme i pri rodnom dome zvečnelého jubilanta, len škoda, že

táto slávnosť nebola obecenstvu verejne oznámená, následkom čoho mnohí nemohli na nej účasť vziať.

Ja Anna Csillag

s mojimi 185 cm. obrovskými dlhými LOREY VLASMI, ktoré som dosiahla 14 mesačným upotrebovaním vlastného vynálezu masť. Toto je jediný osvedčený prostriedok proti prechudnutiu ku podporovaniu rastenia a posilneniu pody vlasov. — Pri mužských v krátkom čase pôsobí rastenie hustej brady, vlasom a brade dodá prirodzeného lesku a ľahkej ohybnosti a do najvyššieho veku chráni pred časným ošedivením

Cena teglika: 6, 10 a 15 kor.

Poštové zásielky vybavujú sa každodenne, pri voprednom zaslaní obnosu alebo s poštovou dobierkou, do všetkých krajov sveta bezprostredne z dielne, kam všetky objednávania upraví treba.

ANNA CSILLAG, Viedeň,
Kohlmarkt 20.

Na žalúdok chorým

nevyhnutne potrebným liekom je

Jágerská voda,

ktorú od 150 rokov dorábajú **jágerskí milosrdní bratia**. K dostaniu je v každej lekárni, cieľu najprimeranejšie je ale objednať si ju v

Lekárni milosrdných bratov v Jágri (Eger).

Malá fľaška 80 halierov. Stredná fľaška 2 koruny 20 halierov. Veľká fľaška 4 koruny 40 halierov. Menej ako v hodnote 3 koruny neposielame po pošte.

Varujme sa napodobenín.

8 halierov

(za 1. poštovú dopisničku) stojí vás môj hlavný cenník, ktorý na žiadosť pošle vám

Prvá dielňa na hodiny
HannsKonrad

cis. a kr. dvorného zásielcu Brüx číslo 1544.
☞ (Čechy) ☞

Nickel alebo ocelové anker hodinky K 16, 18, 20. Válečné rádium anker hodinky K 18, 22, 26. Bielokovové (Glorie striebro) s dvojitou pokrývkou anker remontoir hodinky K 30. Massívne strieborné anker remontoir hodinky K 40, 50, 60. Budíčky a stenové hodiny vo veľkom výbere. 3 rokov záruka. Zasielanie s poštovou dobierkou. Zmena povolená alebo návrat peňazi.

Zdarma a franko na žiadosť dostane každý môj hlavný cenník

asi so 4000 vyobrazeniami hodín, zlatého strieborného,

umelého tovaru a hudobných nástrojov. Žiacke a koncert husle K 12, 14, 16, 20, 25, 30 a v. Dobré harmoniky K 8, 10, 12, 16, 18, 20, 40, 50 a vyšej. Zmena povolená alebo návrat peňazi. Zasielanie s poštovou dobierkou alebo pri voprednom zaslaní peňazi, Zasiela vývozný dom

HannsKonrad

cis. a kr. dvorný zásielca

Brüx číslo 1545.

(Čechy)

NAJDOKONÁLEJŠÍ MLYNEK!

Ktorým bár aj dieťa, pripraveným na ňom strvijom, každého druhu o' ilie somleť môže na kašu a najfajnejšiu múku. Obrovskými schopnosťami roboty.

Bezodkladne k lifrovaniu.
Cena K. 110.

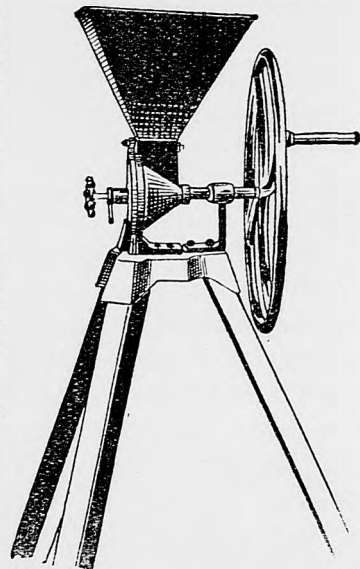
Tenistý stroj k prípraveniu na stôl alebo postavec bez nôh K 85, menší k domácejmu upotrebeniu K 55. Objednanie prosíme na poštovej poukázke a zaslať treba aj 10.— K závdavok.

K odporúčaniu mlynky bezodkladne objednať, bo v jaseni znovu zasekne premávka.

Výlučná adresa objednávania:

PAVEL SOHR

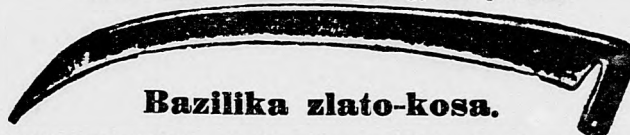
fabričný sklad ocefového tovaru
Somoğyszil 35.

Železničnú stanicu objednávateľa treba udat.

53 rokov v obchode, vyskúmane dobrá osada na kosa.

Nikto nikdy nemal lepšej kosa, ako je naša

Bazilika zlato-kosa.

Nestubujeme nebo a zem, každému ale, kto s dôverou obráti sa ku nám, pošleme takú trvanlivého ostria zlatú kosa, za ktorú nás požeňovať bude. Tieto kosa už od 52 rokov rozposielame najväčším pántvam a mnoho tisíc hospodárom. Zárukou dobre stojíme za každú kosa a nesodpovedné zameníme zdarma. — Cena jednej «Bazilika zlatej kosa» s poštovou dobierkou:

60	70	75	80	85	90	95	100	110 cm.	
Cena 1 kosa	3.90	4.—	4.20	4.40	4.60	4.80	5.—	5.20	5.40 kor.

1 kusa karborundum osielky medzi jestvu'úcimi najlepšej, cena 1.10 korún. Sberateľom kós ku zvláštnemu povšimnutiu: Pri každej kúpe 10 kusov, 1 kus posielame zdarma. Pri kúpe 5 kusov alebo pri inom poštovom objednaní vo výške 20 korún, poštové porto my platíme. Niže tohoto obnosu, 1.50 korún obrnásajúce poštové porto platí kupec. K odporúčaniu je čím skorej objednať si kosa, bo pozdejšie sotva budú k dostaniu. Obrázkový náš cenník na žiadosť posielame zdarma. K dostaniu u: **Jozef Marosi a Syna Esztergom, 15.** číslo. 53-ročná osada na kosa a veľký obchodný dom.